

RECHERCHEUR LOUISE BIJT ZICH VAST

'Zaken met kinderen raken me erg'

Januari is De Maand van de Scandinavische Thriller. Maar hoe gaat het er nu in werkelijkheid aan toe bij de politie? Louise (38) is al 14 jaar rechercheur bij de politie-eenheid Midden-Nederland en vertelt over haar ervaringen.

"Thrillers zijn zo anders dan de werkelijkheid, dat ik liever niet kijk."

Liefhebbers van thrillers en detectives weten het inmiddels: rechercheurs zijn zelden prima aangepaste mensen met een gelukkig huwelijk, een rijk sociaal leven en voldoende vrije tijd om zich met andere hobby's bezig te houden. In thrillers – zowel boeken als series – zijn ze vaak alleenstaand, eigenzinnig en tegendraads. Ze hebben bindingsangst, kampen met alcoholproblemen of een traumatische jeugd, vluchten in hun werk en zitten tot diep in de nacht met een laptop op schoot wazige camerabeelden en schokkende foto's te bekijken in de hoop de zaak op te lossen.

De afgelopen vijftien jaar zijn boeken- of tv-rechercheurs bovendien steeds vaker vrouw. Zelfstandige, stoere vrouwen die de dingen net even anders dan hun collega's doen. Of die tegen de opdracht van hun superieuren in handelen en met getrokken pistool op stilettohakken of outdoor-larzen

een duister pand betreden. Zomaar wat voorbeelden die kijkers en lezers van thrillers als *The bridge*, *The killing* en *Vera* zullen herkennen.

Onrealistisch

Het is precies de reden waarom Louise (38), rechercheur bij de politie-eenheid Midden-Nederland, vrijwel nooit naar zulke series kijkt. "Het beeld dat daarin geschetst wordt, is zo anders dan de werkelijkheid, dat ik dat liever niet doe. Ik ga dan steeds letten op wat niet mogelijk is. Zo komen er technieken in voor waarbij je met één druk op de knop de juiste informatie boven water krijgt. Dat zou geweldig zijn, maar het bestaat niet."

'Nachtenlang doorwerken? Dat houd je niet vol'

Het kost tijd om een telefoon af te luisteren of uit te lezen. Bovendien kun je dat niet zomaar doen, je hebt er toestemming van de rechter voor nodig. Je ziet in series ook vaak rechercheurs met getrokken wapens een pand binnen gaan. We zijn inderdaad gewapend, maar in de praktijk gebeurt het zelden dat we met getrokken wapen ergens binnenkomen.

Bij het lezen van een thriller, zoals de driedelige boekenserie *Horen zien zwijgen*, *Het vijfde meisje* en *Vergeef me* van J.D. Barker stoor ik me er wat minder aan als het niet helemaal klopt, maar het is niet mijn favoriete genre. Ik ben de hele dag al druk met dit vak, dan wil ik er na mijn werk niet weer mee bezig te zijn."

Louise voldoet ook niet aan het geromantiseerde clichébeeld van de rechercheur die alleen woont en dag en nacht aan het werk is. "Ik heb net als veel collega's een gezin. Ik ben moeder van twee kinderen

en sluit na werktijd mijn laptop. Het zou niet goed zijn om nachtenlang door te werken. Dat houd je geen leven lang vol."

Wel is ze minstens zo gedreven als de rechercheurs in bekende thrillers. Al veertien jaar bijt Louise zich dagelijks vast in zware misdrijven. "De opsporing gebeurt op allerlei manieren: het verhoren van getuigen en slachtoffers, telefoons uitlezen, huiszoekingen, digitale bestanden en camerabeelden bekijken, telefoonnummers opvragen, financiële sporen analyseren. Met al deze middelen hopen we uiteindelijk de waarheid boven water te krijgen."

Eerste zaak

Al van jongs af aan is Louise geïnteresseerd in het vak. "Ik keek op Discovery graag naar *The FBI files*, een documentaireserie die een kijkje achter de schermen van de FBI bood. Ik studeerde psychologie en ben daarna naar de Politieacademie in Apeldoorn

'Ik realiseer me dat een verdachte ook een mens is'

gegaan. Na die opleiding werk je eerst een tijdje in uniform op straat, je verricht aanhoudingen en schrijft boetes uit, zodat je de basis beheerst. Van daaruit ben ik doorgestroomd naar de recherche. Mijn allereerste zaak was een vrouw die bedreigd werd door haar ex-partner. Hij zou haar gaan doodschieten. Aan de hand van zijn telefoonnummer en camera-beelden konden we achterhalen waar hij zat en hem aanhouden. Het verhoor deed ik zelf. Dat vond ik bijzonder, omdat ik me toen realiseerde dat een verdachte ook een mens is. Ik had eerder het verhaal van het slachtoffer gehoord, vond dat heel erg en leefde mee met haar. Daardoor vormde ik een oordeel over de verdachte. Totdat ik met hem in gesprek ging en de andere kant van het verhaal hoorde. Natuurlijk is het aan de rechter om uiteindelijk te

oordelen welke kant van het verhaal juist is. Wij verzamelen alleen de informatie voor een rechtszaak.

Een ander opmerkelijk verhoor was met een oudere man die een einde aan zijn leven wilde maken. Omdat hij zijn vrouw niet alleen wilde achterlaten, had hij besloten haar tijdens haar slaap met een hamer op het hoofd dood te slaan. De vrouw werd gelukkig wakker en heeft het overleefd. Toen ik hem verhoorde, raakte het verhaal me, omdat hij geen andere uitweg zag en vanuit liefde zijn vrouw 'mee wilde nemen'. Volgens hem met de beste bedoelingen, terwijl het toch echt een poging tot moord was.

Maar er zijn ook verhoorsituaties waarin een verdachte naar me keek alsof hij wilde vechten of elk moment heel kwaad kon worden. Dat zijn spannende momenten. Ik ben dan erg op mijn hoede. In series zie je soms dat de rechercheur tijdens een verhoor zelf gaat vertellen wat er volgens hem of haar gebeurd is. In werkelijkheid is dat ondenkbaar: je wilt de waarheid juist van de verdachte horen."

Ook verricht Louise een stuk minder spoorwerk in desolate gebieden of duistere wijken dan thrillers soms doen vermoeden. Driekwart van haar werk doet ze achter een bureau. "Dat komt doordat je veel moet vastleggen. Ik werk bijvoorbeeld verhoren, doorzoekingen van een woning en de informatie van een telefoon uit. Daarnaast stuur ik aanvragen naar justitie om een telefoon te mogen af luisteren of een doorzoeking te doen. Je moet je overal voor verantwoorden en dat is ook goed, maar het kost wel veel tijd. Zaken die erg veel media-aandacht krijgen, zijn daarom niet altijd een voordeel: er ligt extra druk om ze zo snel mogelijk op te lossen, terwijl goed onderzoek nu eenmaal tijd vergt."

Hoop narigheid

"Het is een interessant beroep, omdat je overal je neus in kunt steken. Ik wil weten wat er gebeurd is, zoeken naar sporen. Het is mooi als je net iets oppikt op camera-beelden of iets vindt in een telefoon dat het onderzoek verder brengt. Maar meer nog >

'Ik ben eerder geneigd het slechte in de mens te zien'

Lastig zijn ook de zaken die niet opgelost worden. "Als het ons bijvoorbeeld niet lukt een verdachte of voldoende bewijzen te vinden. In de huidige tijd, met gebrek aan capaciteit bij de politie, kun je soms ook niet alle zaken oppakken – terwijl je wel graag iedereen zou willen helpen. Dat is frustrerend. Bijvoorbeeld bij Whatsapp-fraude en cyberdelicten. Dat lijken kleine zaken, maar de impact is groot. Mensen zijn opgelicht en veel geld kwijtgeraakt."

Hartslag omhoog

Hoewel Louise veel tijd achter haar bureau doorbrengt, gaat ze er ook met collega's op uit. En dat kan spannend zijn. Zoals het bezoek aan een woning waar een ontvoering gepland zou zijn.

"We kwamen met twee rechercheurs, in de veronderstelling dat er niemand was. Toen hoorden we boven ineens gestommel. Toen we de trap op liepen, ging mijn hartslag flink omhoog. Ik was net zwanger van mijn eerste kind,

wat op dat moment nog niemand wist.

Dat maakte het extra spannend. Gelukkig bleek het een dier te zijn.

Wat me ook altijd is bijgebleven, was de gijzeling van een vrouw bij de NPO in 2017. Zij werd met een groot mes bedreigd.

De situatie heeft anderhalf uur geduurd. De spanning zat hem er vooral in wat de man zou gaan doen en of de vrouw er goed vanaf zou komen."

Vanwege de risico's die het vak met zich meebrengt, vertelt Louise aan bijna niemand dat ze bij de recherche werkt en vertelt ze nu ook haar verhaal onder een andere naam. "Ik heb collega's die bedreigd zijn of dreigementen kregen waarbij ook hun gezin betrokken werd. Ik ben daarom terughoudend. Ook met het oog op ondermijning, waarbij criminelen voor illegale activiteiten gebruik maken van legale bedrijven en diensten. Dat komt de laatste jaren steeds meer voor.

Op feestjes of in de buurt vertel ik daarom nooit wat ik doe. Ik ben ook nergens op social media te vinden. Zo wil ik mezelf en mijn gezin beschermen. Mijn kinderen van zes en acht jaar weten wel wat ik doe.

'Mama, heb je vandaag weer een boef gevangen?' vragen ze dan. Ik vertel ze over

mijn werk. Natuurlijk niet in details, maar op een manier die geschikt is voor hun leeftijd. Ik kom veel ellende tegen en ben me bewust van de gevaren. Ik ben ook eerder geneigd het slechte in mensen te zien. Dit werk maakt je wat wantrouwend. Ik geef mijn kinderen mee dat niet iedereen zo lief is en dat mensen niet altijd goede bedoelingen hebben."

De moeite waard

Intussen probeert Louise andere mensen te helpen door ernstige zaken op te lossen.

"Wat voor zaak het is, maakt mij niet uit. Het belangrijkste is dat een zaak wordt opgelost. Zoals voor de man van tachtig die beroofd is van al zijn spaargeld. Of de vrouw die na een woningoverval rust vindt, omdat de dader wordt gepakt. De familieleden die bij een vermissing eindelijk duidelijkheid krijgen over wat er is gebeurd met hun dierbare, na lange tijd in onzekerheid. Dierbare spullen die we terugvinden, zoals erfstukken, een trouwring van een overleden man, sieraden die nog van ouders zijn geweest. Daar zijn mensen heel blij mee. Dat maakt dit werk de moeite waard." ♥

MAAND VAN DE SCANDINAVISCH THRILLER

In januari 2023 staan de Scandinavische thrillers centraal in de boekhandel.

Niet alleen verschijnen er dan nieuwe boeken van Thomas Enger en Mikaela Bley, in de meeste boekhandels vind je vanaf 5 januari ook de derde editie het gratis magazine *Scandi*. Hierin vind je onder andere een interview met Lars Kepler, korte verhalen van Max Seeck en Gustaf Skördeman, leestips en een Zweedse puzzel.

Om veiligheids- en privacyredenen wilde Louise niet op de foto en gebruikt zij niet haar echte voornaam. Haar naam en contactgegevens zijn bij de redactie bekend.